

Riktlinjer för beslut om rätt till bidrag för enskilt bedriven pedagogisk omsorg

Tillämpas från och med 2022-02-24

Innehåll

Inledning.....	3
Pedagogisk omsorg	3
Barns rättigheter	4
Utveckling och lärande	5
Omsorg	5
Språkutveckling	5
Barn i behov av särskilt stöd.....	6
Lokaler	7
Barngruppens sammansättning och storlek	7
Personal.....	8
Vikarier	8
Tystnadsplikt	9
Anmälningsskyldighet till socialnämnden	9
Registerkontroll innan anställning	9
Vandelsprövning.....	9
Uppföljning och utvärdering	10
Klagomålsrutin.....	10
Barnsäkerhet	10
Öppenhetsprincipen.....	11
Inskrivning av barn	11
Uppsägning av plats	11
Öppettider	11
Avgift	12
Samverkan med hemmet	12
Ansökan om rätt till bidrag.....	12
Förändringar i verksamheten	13
Återkallande av rätt till bidrag och avveckling av verksamhet.....	13
Överklagande av beslut om rätt till bidrag.....	14
Omprövning.....	14
Entreprenad.....	14

Inledning

Dessa riktlinjer syftar till att göra det tydligt för den som ansöker om rätt till bidrag vilka krav som Strömstad kommun ställer på pedagogisk omsorg som erbjuds istället för förskola och fritidshem. Rätt till bidrag för att bedriva enskild pedagogisk omsorg i Strömstads kommun kan beviljas av barn- och utbildningsnämnden. En fysisk eller en juridisk person såsom ett bolag, en förening, ett registrerat trossamfund, en stiftelse eller enskild individ har möjlighet att bedriva enskild pedagogisk omsorg i kommunen och få bidrag till verksamheten. Strömstads kommun är tillsynsmyndighet över den enskilde huvudmannens verksamhet och riktlinjerna kommer även att vara en utgångspunkt för vad som senare kommer att kontrolleras vid tillsynsbesök.

Pedagogisk omsorg styrs av skollagen (2010:800). Vidare är förskolans läroplan (Lpfö 18) vägledande för pedagogisk omsorg. Skolverket har tagit fram allmänna råd med kommentarer för pedagogisk omsorg (SKOLFS 2012:90), benämns herefter som allmänna råd för pedagogisk omsorg.

Barn- och utbildningsnämndens riktlinjer för beslut om rätt till bidrag för enskilt bedriven pedagogisk omsorg förtydligar skollagen och följer i huvudsak, till struktur och innehåll, de allmänna råden för pedagogisk omsorg som gäller för alla huvudmän och personal inom pedagogisk omsorg, oavsett i vilken form verksamheten bedrivs.

I skollagen anges att pedagogisk omsorg ska stimulera barns utveckling och lärande samt utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande. En huvudman som beviljats rätt till bidrag för pedagogisk omsorg i Strömstads kommun ansvarar för att verksamheten genomförs i enlighet med bestämmelserna i skolförfattningarna samt andra för verksamheten tillämpliga lagar och författningar samt dessa riktlinjer. Vidare ansvarar huvudmannen för att verksamheten utformas med respekt för barnets rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna.

Enskild fysisk eller juridisk person som innehar rätt till bidrag benämns i dessa riktlinjer huvudman. Alla som arbetar inom pedagogisk omsorg benämns som personal. Oavsett om verksamheten bedrivs i en bostad eller i en lokal benämns detta i riktlinjerna som lokal.

Barn- och utbildningsnämnden kommer att fortlöpande uppdatera dessa riktlinjer med anledning av förändringar i lagstiftning, praxis eller politiska beslut i kommunen. När uppdateringar görs i riktlinjerna anges det på Strömstads kommuns hemsida.

Föreliggande riktlinjer gäller tills vidare.

Pedagogisk omsorg

- Pedagogisk omsorg kan erbjudas istället för förskola och/eller fritidshem om barnets vårdnadshavare önskar det.
- Pedagogisk omsorg vänder sig till barn i samma åldrar som de barn som går i förskola och fritidshem.
- Pedagogisk omsorg är ingen utbildning och därmed inte, såsom förskolan, en del av skolväsendet. Skollagen innehåller emellertid bestämmelser om de krav som finns på verksamheten samt regler om bidrag.

Begreppet pedagogisk omsorg är ett samlingsbegrepp och kan t.ex. organiseras som familjedaghem eller flerfamiljssystem

Pedagogisk omsorg ska enligt 25 kap. skollagen stimulera barns utveckling och lärande samt utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande. Vidare ska barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Skollagen anger vidare att pedagogisk omsorg ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med lämplig sammansättning och storlek. Det ska även finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Av förarbetena till skollagen framgår också att förskolans läroplan är vägledande för pedagogisk omsorg, men inte bindande. Att läroplanen är vägledande innebär att verksamheterna kan tillämpa delar av läroplanen utifrån de förutsättningar som dessa verksamheter har. I förarbetena till skollagen anges emellertid att läroplanens avsnitt om normer och värden är lika relevanta för pedagogisk omsorg som för förskolan och blir därmed vägledande i samband med kvalitetsbedömningen vid prövningen av enskild verksamhet. (prop. 2009/10:165 s. 527, Förskolans läroplan Lpfö 18 avsnitt 2.1 och 2.2).

Detta innebär ett ansvar för huvudmannen att sätta sig in i, aktivt arbeta med och i praktiken omsätta de lagar, författningar och riktlinjer som gäller för verksamheten. Det är därför även väsentligt att huvudmannen säkerställer att personalen i verksamheten är förtrogen med innehållet i såväl förskolans läroplan som skollagens bestämmelser. De allmänna råden för pedagogisk omsorg beskriver hur ansvariga för och personal i pedagogisk omsorg kan arbeta för att uppnå skollagens mål. De allmänna råden för pedagogisk omsorg är rekommendationer men syftar till att påverka utvecklingen i en viss riktning och till att främja en enhetlig rättstillämpning. Råden bör därför följas om inte ansvarig huvudman kan visa att bestämmelserna i skollagen uppfylls på annat sätt.

Barns rättigheter

Barnets bästa ska vara utgångspunkt i all pedagogisk omsorg enligt 1 kap. 10 § skollagen.

Verksamheten ska enligt 25 kap. 6 § skollagen utformas med respekt för barnets rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Den ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom pedagogisk omsorg ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

Huvudmannen har en viktig roll när det gäller att säkerställa att personalen har kunskaper om barnets rättigheter. Grundläggande för att kunna ta hänsyn till barnets bästa är att barnet får komma till tals och fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör henne eller honom. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Det är viktigt att personalen strävar efter att alla barn ges samma möjligheter att komma till

tals för att kunna påverka och ges utrymme i verksamheten. Vidare är det väsentligt att verksamheten utformas så att den utgår från barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter. För att kunna anpassa verksamheten efter det enskilda barnet och den enskilda barngruppen är det fundamentalt att personalen har en god kännedom om varje barn.

I de allmänna råden för pedagogisk omsorg framhålls särskilt att om verksamheten helt eller delvis är förlagd till dagbarnvårdarens egen bostad är det viktigt att personalen tydliggör för övriga familjemedlemmar hur de bör förhålla sig till verksamhetens arbete med barnets särskilda och andra mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar.

Utveckling och lärande

Pedagogisk omsorg ska genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande. Vidare ska verksamheten utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap (25 kap. 2 och 6 §§ skollagen). Det är viktigt att omsorg om det enskilda barnets välbefinnande, trygghet, utveckling och lärande präglar pedagogisk omsorg.

Huvudmannen bör därför säkerställa att personalen har förutsättningar att bedriva verksamheten så att den uppfyller ovanstående krav gällande utveckling och lärande. Det ska finnas god tillgång till material och redskap för lek och lärande samt ändamålsenliga lokaler. För att barnen ska kunna ta till sig nya erfarenheter och utveckla nya kunskaper är det, såsom det framhålls i avsnitt 2 i de allmänna råden för pedagogisk omsorg, viktigt att personalen kan knyta an till barnens behov och åsikter och till deras förutsättningar, erfarenheter och intressen.

Barn i den pedagogiska omsorgen ska inte bli ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Verksamhetsutövningen ska vara saklig, allsidig och icke-konfessionell.

Omsorg

Enligt 25 kap. 7 § skollagen ska barnets behov av omsorg tillgodoses i verksamheten. Omsorg om det enskilda barnets välbefinnande, trygghet, utveckling och lärande skall prägla arbetet. I läroplanen för förskolan (Lpfö 18 avsnitt 1, Förskolans värdegrund och uppdrag), som är vägledande för pedagogisk omsorg, anges att verksamheten ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran och lärande bildar en helhet.

Av förarbetena till skollagen framgår att det i begreppet omsorg även ingår att barnen på regelbundna tider ska serveras varierade och näringsriktigt måltider. Vid bedömningen av vad som är näringsriktiga måltider bör bland annat de svenska näringsrekommendationerna vara en utgångspunkt.¹

Språkutveckling

Enligt språklagen (2009:600) är svenska huvudspråk i Sverige. Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenska används och utvecklas. Språklagens bestämmelser gäller även för

¹ Prop. 2009/10:165 s. 527 och 533.

verksamhet som bedrivs som pedagogisk omsorg. Språklagen gäller även pedagogisk omsorg som vill ha en särskild språkprofil.

Var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Barns språk och identitetsutveckling hänger samman, liksom språk och lärande. Det ställer krav på verksamheten att dagligen erbjuda varje barn en rik och språkutvecklande miljö där barn kan lära tillsammans, av varandra och av engagerad personal. Som ett led i att förbereda barnen för fortsatt lärande är det viktigt att personalen har kompetens att stimulera barnens språkutveckling.

Av de allmänna råden för pedagogisk omsorg framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen utformar verksamheten så att den stimulerar barnens språkutveckling. Vidare anges i kommentarerna att i begreppet språkutveckling ingår både det svenska språket och modersmålet², när det är ett annat än svenska. Det är därför viktigt att personalen behärskar det svenska språket i den utsträckning som behövs för att utmana och stimulera barnens språkutveckling i svenska och förbereda barnen för fortsatt lärande. Däremot har inte pedagogisk omsorg samma krav att arbeta med barnens modersmål som förskolan har.

Barn i behov av särskilt stöd

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Verksamheten ska utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande (25 kap. 2 § skollagen). Huvudmannen ska därför ha kompetens och beredskap för att uppmärksamma barn i behov av särskilt stöd och säkerställa att det finns personal att tillgå som har kompetens för att ge barn i behov av särskilt stöd den pedagogiska verksamhet och omsorg som de behöver.

Huvudmannen ska utarbeta rutiner för att tidigt uppmärksamma dessa barn i verksamheten. Utredningen av eventuellt stödbehov och utformningen av eventuella åtgärder som vidtas för att tillgodose stödbehovet ska dokumenteras. Dokumentationen syftar till att underlätta planeringen, utvärderingen och uppföljningen av de stödinsatser som har satts in. Det är vidare viktigt att huvudmannen kontinuerligt för en dialog med personal och vårdnadshavare kring barnens behov av stöd.

Tilläggsbelopp för barn som har omfattande behov av särskilt stöd³ kan sökas hos barn- och utbildningsförvaltningen. Tilläggsbeloppet är endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda barn som har omfattande behov av särskilt stöd. Det ska avse extraordinära stödåtgärder, som inte har koppling till den vanliga omsorgen, till exempel anpassade tekniska hjälpmedel eller assistenthjälp. Lokaler skall vara utformade i enlighet med tillgänglighetslagstiftning och därmed finns inget tilläggsbelopp att söka för lokalanpassningar. Det kan också vara fråga om stödåtgärder åt barn med stora inlärningssvårigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer (prop. 2008/09:171 s. 41 ff).

² På Skolverkets hemsida "Tema Modersmål" finns material att tillgå om modersmålsstöd.

³ 25 kap. 13 § skollagen.

Lokaler

De kvalitetskrav som ställs på den pedagogiska omsorgen framgår av 25 kap. 7 § skollagen och innebär bland annat att verksamheten ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler.

Huvudmannen är skyldig att se till att lokalerna är godkända för sitt ändamål av berörda myndigheter och har nödvändiga tillstånd, såsom exempelvis bygglov och godkännande från miljönämnd och brandskyddsmyndighet. Lokalen ska även uppfylla de regler som finns för inomhusmiljön, t.ex. ventilation och städning. Lokalen ska vara rökfri. En lokal som uppvisar brister i förhållande till andra berörda myndigheters bestämmelser kan inte anses uppfylla kravet i skollagens bestämmelser om en ändamålsenlig lokal.

Normalt sett krävs inget bygglov om verksamheten bedrivs i en dagbarnvårdarens bostad. Används utöver dagbarnvårdarens bostad en kompletterande lokal ansvarar huvudmannen även för att denna lokal uppfyller dessa riktlinjer och andra myndigheters bestämmelser gällande t.ex. bygglov. För en pågående pedagogisk omsorg gäller att huvudmannen kontinuerligt måste kontrollera att verksamheten följer gällande bestämmelser.

Huvudmannen ska råda över lokalen vilket innebär att giltigt köpeavtal eller hyresavtal ska kunna förevisas. De allmänna råden för pedagogisk omsorg, avsnitt 4, beskriver närmare vad som avses med ändamålsenliga lokaler och anger att lokalerna ska vara utformade så att de möjliggör en varierad verksamhet, som stimulerar barns lärande och utveckling såväl enskilt som i grupp. Det är viktigt ur kvalitets- och säkerhetssynpunkt att personalen kan ha överblick över barnen. De behöver också möjliggöra aktiviteter av olika slag, alltifrån skapande och livliga aktiviteter till vila och lugna aktiviteter. Barnen ska kunna växla mellan olika aktiviteter under dagen. Verksamheten ska ge utrymme för barnens egna planer, fantasi och kreativitet i lek och lärande såväl inomhus som utomhus. För att skollagens kvalitetskrav ska kunna uppnås ska huvudmannen se till att det finns gott om material och redskap som inbjuder till att undersöka, utforska och leka med.

För att möjliggöra en varierad verksamhet som stimulerar barns lärande och utveckling är det även viktigt att barnen får tillgång till utevistelse. Utomhusmiljön ska kunna ge barnen möjlighet till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö. De vuxna ska ha uppsikt över barnen och ha tänkt igenom olika situationer som kan uppstå samt förebygga olycksfall såväl inom- som utomhus. Det är att föredra att utemiljön ligger i direkt anslutning till verksamhetens lokal så att den kan användas spontant i den dagliga verksamheten.

Barngruppens sammansättning och storlek

Av 25 kap. 7 § skollagen framgår att barngrupperna i verksamheten ska ha en lämplig sammansättning och storlek.

Av förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 534 f.) till skollagen framgår att barngruppernas sammansättning och storlek har en stor betydelse för barnens trivsel och utveckling och ger pedagogiska förutsättningar för verksamhetens utformning. Det finns däremot inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personaltäthet som är den optimala i alla sammanhang. Förutsättningarna varierar från grupp till grupp och från tid till annan.

Det är viktigt att huvudmannen anpassar barngruppens sammansättning och storlek så att ett gruppriktat arbetssätt tillgodoser både det enskilda barnets och gruppens behov. Huvudmannen ska vid utformningen av barngruppen ta hänsyn till faktorer som personalens kompetens, barnets ålder, barn med annat modersmål än svenska, barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling, lokalernas storlek och utformning, barnens närvarotider, samt förhållande mellan personalens egna barn och andra barn i gruppen. När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar får kommunen inte lämna bidrag för fler barn till vårdnadshavaren än det antal barn till andra som har tagits emot (25 kap. 11 § skollagen). I de allmänna råden för pedagogisk omsorg framhålls det att huvudmannen i sådana fall även ska uppmärksamma att det i verksamheten kan uppfattas som att personalens egna barn får privilegier och har en speciell ställning som de andra barnen får rätta sig efter. Vidare anges att det kan vara påfrestande för personalens egna barn att behöva dela med sig av sin förälder till de övriga inskrivna barnen i verksamheten.

Personal

För bedrivande av pedagogisk omsorg ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses (25 kap. 7 § skollagen).

Den pedagogiska omsorgens personal ska vara anställd av den huvudman som innehar rätt till bidrag för verksamheten. Huvudmannen ska således i förekommande fall vara registrerad som arbetsgivare hos Skatteverket och ansvarar även för att anställnings- och arbetsmiljövillkor uppfylls enligt gällande lagstiftning. 4 Prop. 2009/10 s. 165 s. 535. Personalens kompetens och engagemang är den viktigaste faktorn för verksamhetens kvalitet. Kompetensen hör ihop med erfarenhet, utbildning, möjligheter till kompetensutveckling och tillgång till pedagogisk handledning. För att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet ska kunna tillgodoses bör personal ha en utbildning med inriktning mot barn eller erfarenhet av att arbeta med barn i de åldrar det gäller⁴.

I de allmänna råden för pedagogisk omsorg anges att personalen ska ha kompetens att stimulera varje barns utveckling och lärande samt ha kompetens för att förbereda barnen för fortsatt lärande. Det är även viktigt att personalen i verksamheten behärskar det svenska språket i den utsträckning som behövs för att utmana och stimulera barnens språkutveckling i svenska och förbereda barnen för fortsatt lärande (avsnitt 2).

Det är även viktigt att personalen har kompetens för att på ett professionellt sätt samarbeta med de inskrivna barnens vårdnadshavare.

Vikarier

För att en god pedagogisk verksamhet ska kunna upprätthållas ansvarar huvudmannen att det finns en dokumenterad plan för hur verksamheten löser behovet av vikarier och eventuell ersättningslokal vid kortare och längre personalfrånvaro t.ex. sjukdom, semester och kompetensutveckling. Föräldrar till inskrivna barn ska vara informerade om planen.

⁴ Prop. 2009/10 s.165 s.535.

Ansvar för barnen och verksamheten kan inte överlämnas till någon som inte är anställd i verksamheten. Sker bemanningen av vikarier genom anställningsavtal, entreprenadavtal, samarbetsavtal eller annat avtal med exempelvis bemanningsföretag ska gällande lagstiftning beaktas. Tillfälliga medhjälpare i verksamheten, exempelvis anhöriga eller tidigare kollegor, kan inte betraktas som vikarier om inte giltiga anställningsavtal upprättas.

Tystnadsplikt

Enligt 29 kap. 14 § skollagen får den som är eller har varit verksam inom enskild pedagogisk omsorg inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden. Huvudmannen ska se till att all personal inom verksamheten är medveten om och iakttar gällande regler om tystnadsplikt.

Anmälningsskyldighet till socialnämnden

Huvudmannen och den som är anställd i verksamheten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Anmälningsskyldigheten finns även när förhållanden är svårbedömda. Det är sedan socialnämnden som har att undersöka uppgifterna och utreda om det krävs åtgärder för att skydda barnet. Huvudmannen ska se till att all personal inom verksamheten är medveten om och iakttar gällande regler om anmälningsskyldighet till socialtjänsten. I samband med ett anmälningsförfarande till socialnämnden gäller inte tystnadsplikten enligt 29 kap. 14 § skollagen. Anmälan ska göras till individ- och familjeomsorgen. Det finns mer information på Strömstads kommuns hemsida om anmälan till socialtjänsten.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och 29 kap. 13 § andra stycket skollagen.

Registerkontroll innan anställning

Enligt 2 kap. 31 § skollagen ansvarar huvudmannen för verksamheten för att alla som anställs, oavsett om det är fråga om en tillsvidareanställning, visstidsanställning eller praktik, uppvisar ett utdrag ur det register som förs enligt lagen om belastningsregistret vid en första anställning. Bestämmelsen omfattar även personer som sköter stödfunktioner som t.ex. städning, fastighetsskötsel eller transport och som härigenom kommer i kontakt med barn i verksamheten. Huvudmannen ska även se till att registerutdrag uppvisas för de eventuella straffmyndiga personer som är folkbokförda på den adress där den pedagogiska omsorgen ska bedrivas. Familjemedlemmar till personal undantas från detta krav.

Bestämmelserna för registerkontroll gäller även för entreprenörer. Huvudmannen ansvarar för att eventuella entreprenörer följer bestämmelser om registerkontroll för personal.

Utdraget får vara högst ett år gammalt.

Vandelsprövning

Vandelsprövning kommer alltid att göras av sökande huvudman. Huvudmannen måste kunna visa att denne är lämplig att bedriva pedagogisk omsorg. Vid lämplighetsbedömningen kommer därför en vandelsprövning att göras av den eller de som ansöker om

rätt till bidrag för pedagogisk omsorg.⁵ Vandelsprövning är en kontroll som sker genom att undersöka om personen till exempel förekommer i polisens belastnings- eller misstankeregister eller motsvarande nationellt register för allvarliga brott med anknytning till egendomsbrott eller andra brott i samband med ekonomisk verksamhet.

Uppföljning och utvärdering

Skollagens krav i 25 kap. 8 och 10 §§ på en systematisk uppföljning och utvärdering innebär att huvudmannen ska följa upp, utvärdera och föreslå åtgärder för att säkerställa kvalitetsutvecklingen i den pedagogiska omsorgen. Arbetet ska inriktas mot de krav som finns för verksamheten i skollagen och andra föreskrifter. I utvärderingen ska framgå den pedagogiska omsorgens utvecklingsområden för nästkommande period

Arbetet med en systematisk uppföljning och utvärdering innebär att huvudman, personal, vårdnadshavare, barn och tillsynsmyndighet får kunskap och insyn i den pedagogiska omsorgens kvalitet, förutsättningar och möjligheter till kvalitetsförbättring. En huvudman ska löpande genomföra en egenkontroll av den pedagogiska omsorgen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras skriftligt.

En huvudmans uppföljning och utvärdering ska inkludera verksamhet som lagts på entreprenad.

Klagomålsrutin

Om det genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i en verksamhet ska huvudmannen vidta nödvändiga åtgärder. Huvudmannen ska därför ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt (25 kap. 8 § skollagen).

Det ska finnas tydliga rutiner för hur information ska ges om möjligheterna att lämna klagomål. Huvudmannen bör se till att informationen om klagomålsrutinerna lämnas på sådant sätt de blir väl kända och kan förstås av dem som berörs av verksamheten. Huvudmannen ska skriftligen dokumentera klagomålen samt de eventuella åtgärder som vidtas. Av informationen ska det framgå att om vårdnadshavaren inte är nöjd med hur ett ärende har behandlats av huvudmannen eller hur verksamheten bedrivs kan man vända sig till Barn- och utbildningsförvaltningen

Skriftliga klagomålsrutiner ska finnas tillgängliga vid tillsyn.

Barnsäkerhet

Huvudmannen ansvarar för barnets säkerhet under den tid de vistas i verksamheten. Huvudmannens ansvar för barnen börjar i och med att barnet överlämnas till personalen i verksamheten. När barnet hämtas upphör huvudmannens ansvar.

För att garantera barnets behov av omsorg ska huvudmannen för verksamheten se till att rutiner som förebygger risker för olyckor i barnens fysiska miljö upprättas. Rutiner ska finnas för utevistelse, utflykter, transporter, olycksfall, brand och utrymning, när barn försvinner samt för andra kriser och katastrofer. Rutinerna ska finnas tillgängliga i verksamhetens

⁵ Prop. 2009/10:165 s. 281

lokaler och vara kända av verksamhetens personal, inklusive vikarier. Rutinerna ska uppdateras varje år.

Huvudmannen ansvarar för att barn i verksamheten från första inskrivningsdagen är olycksfallsförsäkrade. Tillbud och olyckor ska dokumenteras och utredas av huvudmannen. Vidare ska vårdnadshavare omgående informeras.

Huvudmannen ska se till att system finns för daglig registrering av barnens närvaro och frånvaro och att denna registrering genomförs. Närvarolistor ska sparas för de senaste 36 månaderna och finnas tillgängliga vid tillsyn.

Öppenhetsprincipen

Godkänd pedagogisk omsorg med rätt till bidrag ska följa Strömstads kommuns regler för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg såvida inte huvudmannen kan visa att bestämmelserna i skollagen uppfylls på annat sätt. Verksamheten ska vara öppen för alla barn som en kommun strävar efter att erbjuda motsvarande verksamhet, det framgår av 25 kap. 10 § skollagen. Öppenhetskravet innebär att verksamheten i mån av plats ska ta emot alla barn som söker och skulle tas emot i den kommunala pedagogiska omsorgen.

Inskrivning av barn

Överenskommelse om att barn ska börja i pedagogisk omsorg ska alltid göras skriftligen mellan huvudmannen och barnets vårdnadshavare. Om ett barn har två vårdnadshavare måste båda vårdnadshavarna underteckna överenskommelsen. På denna överenskommelse ska datum anges för när barnet faktiskt börjar sin placering i verksamheten. Överenskommelsen ska sparas i original av huvudmannen och finnas tillgänglig vid tillsyn.

Huvudmannen ansvarar för att kontrollera föräldrars rätt till pedagogisk omsorg och att inskrivnings- och uppsägningsdatum är korrekta. Av 8 kap. 3 – 7 §§ skollagen framgår vilka som har rätt till förskola. Bestämmelsen i 8 kap. 4 § skollagen innebär att även barn som är inskrivna i enskild pedagogisk omsorg har rätt till allmän förskoleplats.

Huvudmannen ansvarar för att det finns en lokalt utformad inskolningsrutin.

Uppsägning av plats

Barnets vårdnadshavare ska säga upp platsen skriftligen och på uppsägningen ange barnets sista närvarodag. Uppsägningen ska skrivas under av huvudmannen och vårdnadshavaren och sparas i verksamheten i original. Som uppsägningsdatum gäller den dag huvudmannen för verksamheten mottagit den skriftliga uppsägningen. Om ett barn har två vårdnadshavare måste båda vårdnadshavarna underteckna uppsägningen.

Öppettider

Pedagogisk omsorg, som alternativ till förskola och fritidshem, ska tillhandahållas alla helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton inom ramtiden kl. 06.30-18.30.

Verksamhetens öppettider ska fastställas utifrån vårdnadshavares behov. Föräldrarnas behov av öppettider ska kontinuerligt följas upp av huvudmannen. Huvudman och föräldrar

kan komma överens om kortare öppettider under förutsättning att alla föräldrars behov har beaktats. Huvudmannen måste ändra verksamhetens öppettider om en enskild förälder får behov av längre öppettider inom ramtiden.

Verksamheten får stänga för planering, utvärdering eller kompetensutveckling högst fyra enstaka dagar per år. Vid stängning är anordnaren skyldig att tillhandahålla pedagogisk omsorg på annat sätt för föräldrar som inte har möjlighet att själva ordna tillsyn. Alternativ omsorg kan endast ges i godkänd verksamhet enligt skollagen. Information om stängning av verksamheten ska vara skriftlig och lämnas till föräldrar i god tid före planerad stängning.

Avgift

Enligt skollagens 25 kap. 10 § punkt 4 ska avgifter för en plats i pedagogisk omsorg vara skäliga.

I Strömstads kommun tillämpas maxtaxa⁶. Detta innebär att det finns en högsta avgift som huvudmannen får ta ut.

Lägre taxa än maxtaxan eller avgiftsfrihet ska gälla likvärdigt för alla inskrivna barn i verksamheten.

Samverkan med hemmet

Pedagogisk omsorgs uppdrag, att stimulera barns utveckling och lärande (25 kap 2 § skollagen) förutsätter att verksamhetens arbete med barnen sker i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Personalen ska därför fortlöpande föra samtal med barnens vårdnadshavare om barnens trivsel, utveckling och lärande och föräldrarna bör också i övrigt erbjudas möjlighet till delaktighet i verksamheten. (Förskolans läroplan Lpfö18 avsnitt 2.4).

Ansökan om rätt till bidrag

Rätt till bidrag att bedriva enskild pedagogisk omsorg i Strömstads kommun beviljas av barn- och utbildningsnämnden. Beslut om rätt till bidrag gäller från och med det datum barn- och utbildningsnämnden beslutat om detsamma, men upphör att gälla om verksamheten inte har startat inom ett år.

Ansökan om rätt till bidrag ska göras på särskild blankett som kan hämtas på Strömstad kommuns hemsida. Ansökan ska visa att den sökande har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av ansökningsblanketten framgår vad som krävs för att en ansökan ska anses komplett. Sökandes förutsättningar prövas genom bedömning av ansökningshandlingar och intervju med den sökande. Intervjun syftar till att säkerställa att den tilltänkte huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten samt att huvudmannen har möjlighet att leva upp till de lagar och föreskrifter som gäller och då särskilt kopplat till barngruppens storlek.

Ansökan som handläggs av Barn- och utbildningsförvaltningen ska lämnas till förvaltningen i god tid innan verksamheten beräknas starta. Handläggningen påbörjas när ansökan är

⁶ Förordning (2010:800) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet.

komplett. Förvaltningens strävar efter att handläggningstiden ska vara högst fyra månader. Barn- och utbildningsförvaltningen ger aldrig förhandsbesked huruvida en ansökan om rätt till bidrag kommer att beviljas eller avslås.

En ansökan kan avslås om en huvudman saknar förutsättningar att följa gällande föreskrifter eller om en ansökan innehåller brister som inte rättas till efter begäran om komplettering. En ansökan kan även avslås om personer bakom rättssubjektet visat misskötsamhet i att följa gällande lagstiftning, eller om personer som står bakom rättssubjektet bedriver annan fristående/enskild verksamhet enligt skollagen och denna är föremål för tillsynsåtgärder i form av föreläggande och återkallande av godkännande eller rätt till bidrag.

Förändringar i verksamheten

Om en enskild pedagogisk omsorg helt eller till väsentlig del ändras i förhållande till de uppgifter som lämnats i huvudmannens ansökan om rätt till bidrag ska ny ansökan om rätt till bidrag lämnas in och barn- och utbildningsnämnden fatta ett nytt beslut om rätt till bidrag innan förändringar genomförs. Vidare ska ny ansökan ges in om verksamheten helt eller delvis flyttas. Ny ansökan ska även göras för exempelvis ny huvudman (vid byte av organisationsform t.ex. från enskild firma till aktiebolag eller vid en eventuell försäljning) eller förändring av verksamhetens platsantal.

Erhållen rätt till bidrag att bedriva pedagogisk omsorg får inte överlåtas till annan fysisk eller juridisk person utan ny ansökan och beslut krävs för denne. Vid huvudmannabyte måste den som vill bli ny huvudman ansöka om rätt till bidrag hos barn- och utbildningsnämnden som granskar om den som ansöker om att bli ny huvudman har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Innan barn- och utbildningsnämnden kan godkänna en ny huvudman måste den nuvarande huvudmannen för verksamheten begära att dennes rätt till bidrag återkallas. Återkallandet sker sedan i samband med barn- och utbildningsnämndens beslut om rätt till bidrag för den nya huvudmannen.

Andra ändringar av betydelse ska omgående och skriftligen anmälas till barn- och utbildningsnämnden. Detta gäller exempelvis för förändringar av företagsstyrelse, byte av kontaktpersoner, företrädare eller byte av ansvarig personal såsom dagbarnvårdare. Förändringarna ska styrkas med nya registreringsbevis, delegation och liknande beroende på vilka förändringar som genomförts.

Återkallande av rätt till bidrag och avveckling av verksamhet

Barn- och utbildningsnämnden kan återkalla ett beslut om rätt till bidrag om det framkommer att verksamheten hos en enskild huvudman inte längre uppfyller villkoren i skollagen, t.ex. genom att ett föreläggande inte har följts och missförhållandet är allvarligt (26 kap. 13 § skollagen). Detta innebär även att beslut om rätt till bidrag kan återkallas om anordnaren försätts i konkurs eller annars anses vara på sådant obestånd att huvudmannen inte kan förväntas fullgöra sina åtaganden.

Barn- och utbildningsnämnden kan återkalla ett beslut om rätt till bidrag om det framkommer att det inte längre finns efterfrågan på verksamheten hos en enskild huvudman. Ett minsta antal inskrivna barn är tre, varav minst två är barn till andra vårdnadshavare än personalen och personalens närstående. Minimiantalet får inte underskridas under längre tid än 6 månader.

Huvudmannen ska i skrift omgående informera barn- och utbildningsnämnden om planerad avveckling av verksamheten.

Överklagande av beslut om rätt till bidrag

Barn- och utbildningsnämndens beslut i ärenden gällande rätt till bidrag kan överklagas genom förvaltningsbesvär (28 kap. 5 § skollagen). Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Göteborg men ges in till Barn- och utbildningsförvaltningen. Överklagandet måste komma in till nämnden inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Ett beslut ska överklagas skriftligt. Av skrivelsen ska framgå vilket beslut som överklagas och den ändring av beslutet som klagande begär.

Nämnden prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid. Om överklagandet har kommit in för sent ska nämnden avvisa det. Om överklagandet inte avvisas ska nämnden överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till Förvaltningsrätten i Göteborg.

Barn- och utbildningsnämndens beslut om rätt till bidrag följs av en anvisning om hur ett beslut kan överklagas.

Omprövning

Om nämnden på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning finner att ett beslut är uppenbart oriktigt är nämnden skyldig att ompröva sitt beslut. En förutsättning är dock att ändringen kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Skyldigheten gäller även om beslutet överklagas, såvida inte klaganden begär att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition), se nedan.

Skyldigheten gäller inte om nämnden har överlämnat handlingarna i ärendet till förvaltningsrätten eller om det i annat fall finns särskilda skäl mot att nämnden ändrar beslutet.

Entreprenad

Enskilda huvudmän får enligt bestämmelserna i skollagen med bibehållet huvudmannskap sluta entreprenadavtal med enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom pedagogisk verksamhet. De bestämmelser som finns för pedagogisk verksamhet enligt skollagen ska med de undantag som uppges i 23 kap. skollagen även gälla vid entreprenad (23 kap. 1 och 2 §§ skollagen).

Den enskilda pedagogiska omsorgen som helhet kan inte läggas på entreprenad. Den uppgift som innebär övergripande ansvar för den pedagogiska omsorgen kan inte läggas på entreprenad. En huvudman ansvarar för uppföljning och utvärdering av den pedagogiska omsorgens verksamhet inklusive de uppgifter som lagts på entreprenad. Läggas uppgifter på entreprenad ska entreprenören följa skollagen, för verksamheten tillämplig lagstiftning och dessa riktlinjer.

En huvudman ska omgående lämna skriftlig information till Barn- och utbildningsförvaltningen om att uppgifter inom den pedagogiska omsorgen lämnats på entreprenad. Informationen som huvudmannen lämnar till förvaltningen ska ange vem som ska utföra uppgifterna på entreprenad och vilka uppgifter som ska utföras på entreprenad. Huvudmannen ska också lämna information om hur huvudmannen försäkrat sig om att den

pedagogiska omsorgens uppgifter kommer att utföras i enlighet med skollagen och föreliggande riktlinjer. Beskrivningen av de uppdrag som lämnats på entreprenad och hur de ska genomföras inklusive kopia av huvudmannens avtal med entreprenören ska lämnas till Barn- och utbildningsförvaltningen och även kunna uppvisas på plats vid tillsyn.

Avtal mellan huvudmän och entreprenörer kan inte upphäva skollagens bestämmelser och dessa riktlinjer. Avtal som ingåtts i strid mot skollagen och dessa riktlinjer betraktar Barn- och utbildningsnämnden som ogiltigt.